

Sykehuset Buskerud

Tidlige Tegn - et tverrfaglig aldringsprosjekt

Avdeling for Habilitering

Lisa Ingebretsen

Uppsala 2011

En tverrfaglig studie

- Nevropsykologisk testbatteri

- Nevromedisinsk undersøkelse

- Miljøkartlegging

Tidlige Tegn

Funksjonsfall og Sykdom

intervju med personale i bolig og ved arbeid

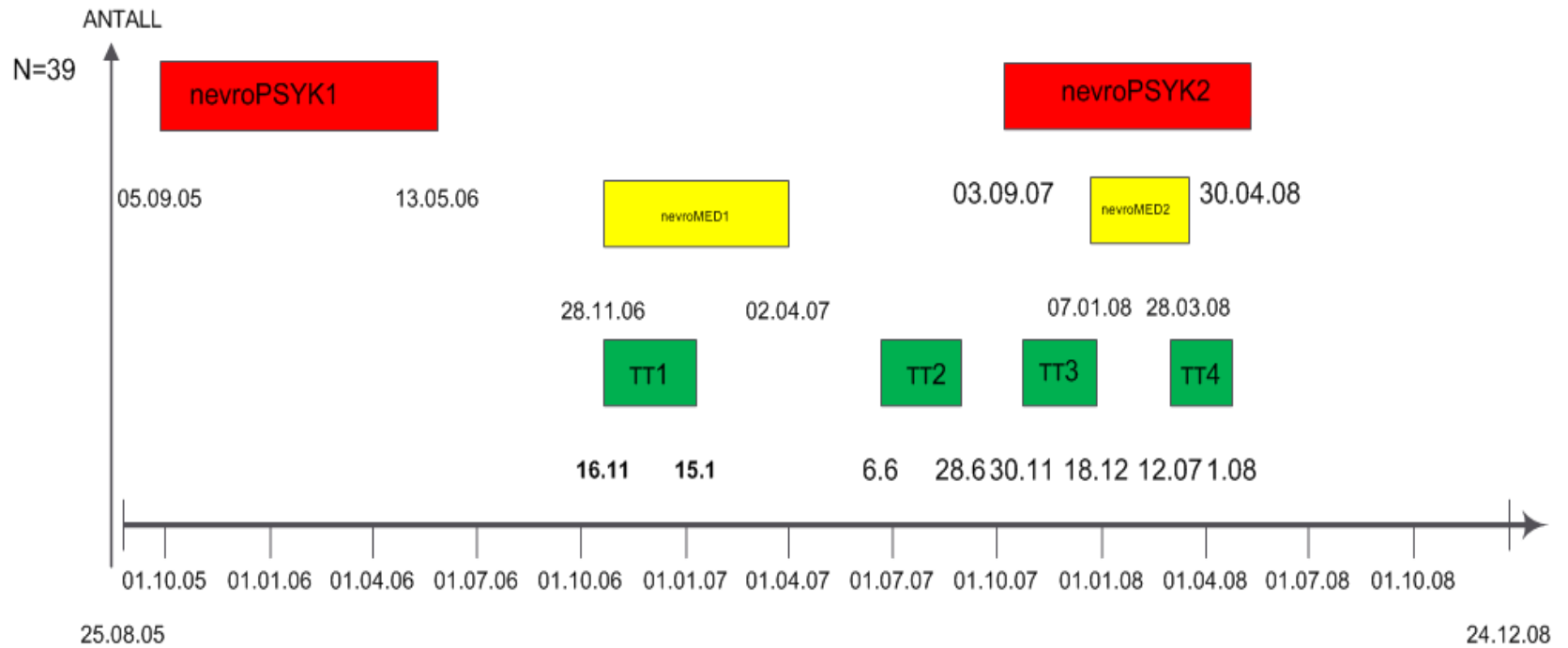
Sykehuset Buskerud

Bakgrunn

- Det finnes ikke slikt verktøy i Norge i dag
- Personalet nær personer med utviklingshemning mangler ofte:
  - Rutiner for oppfølging av regelmessige helseundersøkelser
  - Kunnskap om:
    - Endringer
    - Tidlige tegn på funksjonsfall og somatisk sykdom hos denne gruppen
- Disse sakene henvises ofte sent til fastlege og spesialisthelsetjenesten samt habiliteringstjenesten

Studie design

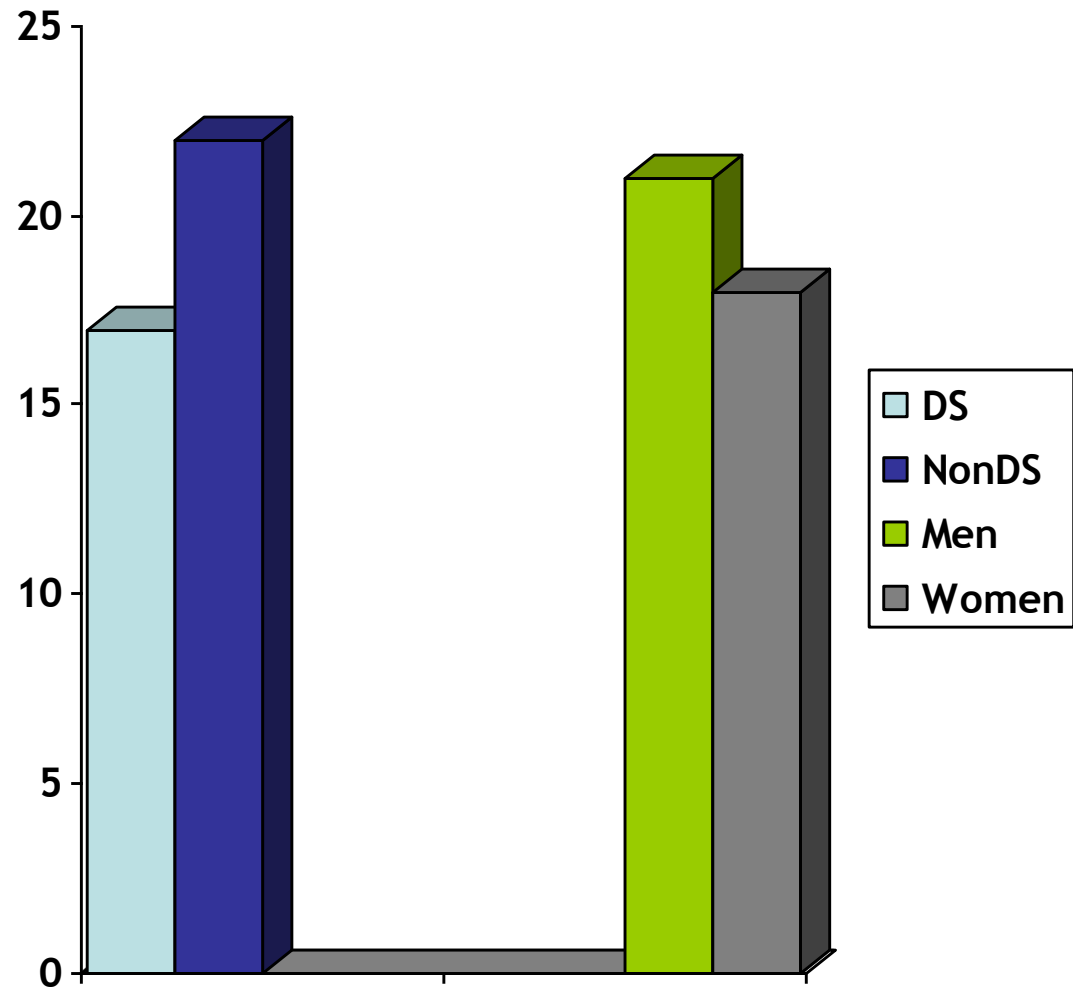

Deltakere

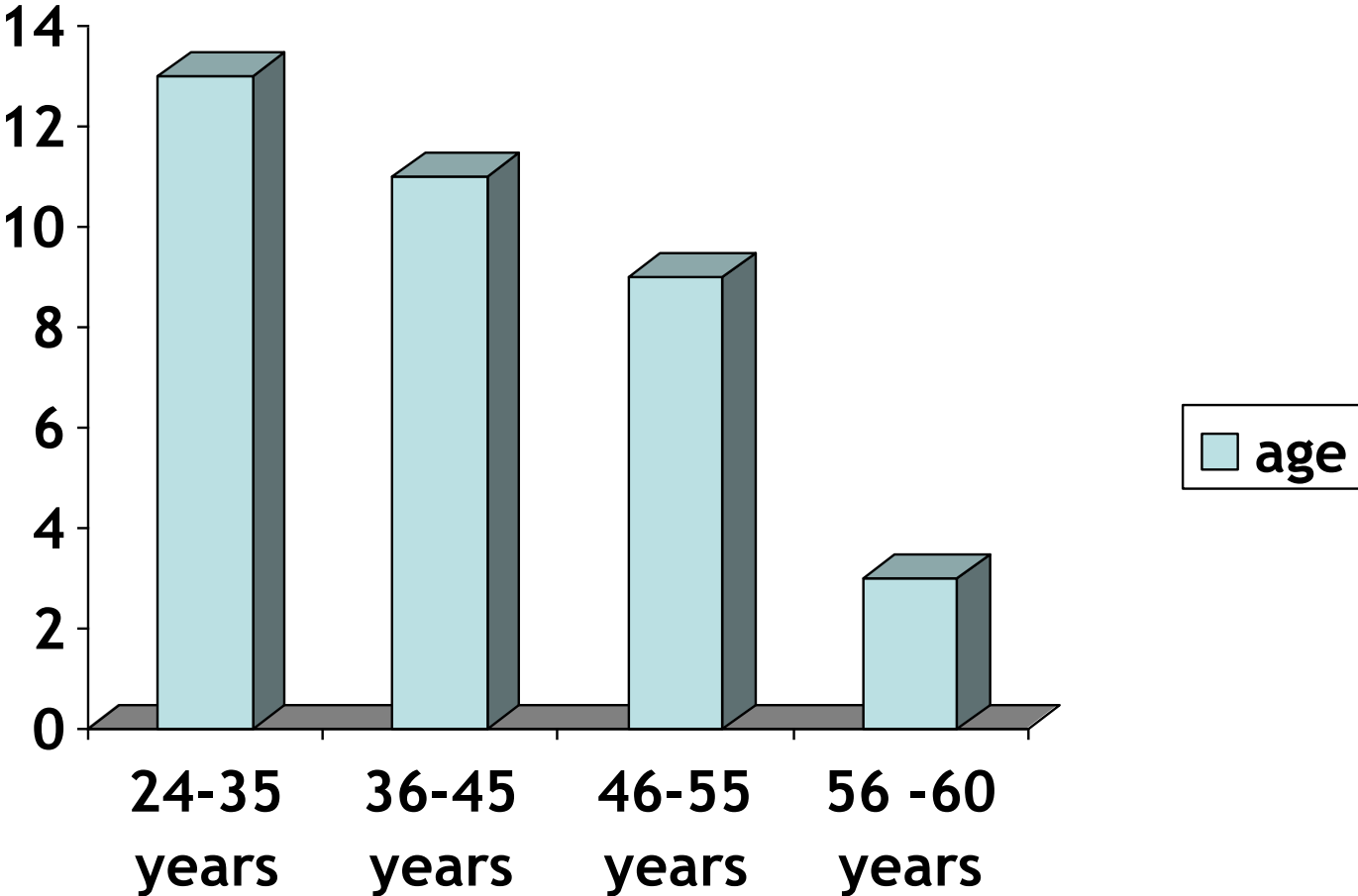
- Inklusjonskriterier:
  - Mild og moderat grad av utviklingshemning med og uten Downs syndrom
- Eksklusjonskriterier:
  - Progredierende hjernelidelse
  - Somatisk sykdom som påvirker kognisjon
  - Store motoriske vansker
  - Psykoser
  - Epilepsi (dårlig kontrollert)
  - Autisme

Deltakere

Alder

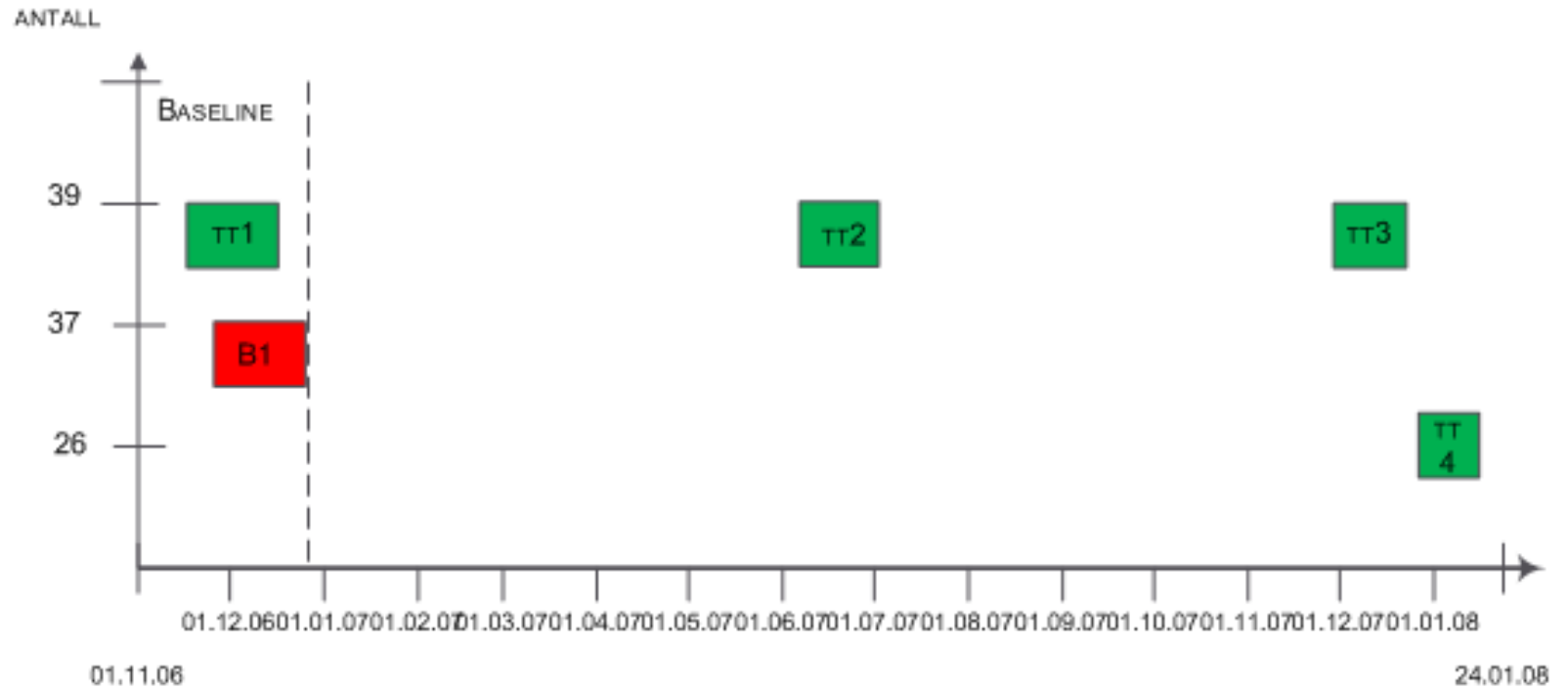

Etikk

- Godkjennelse fra REK (SPREK)
- •Etter 2. og 3. testing fikk alle velge mellom CD og DVD -understreking av at de gjorde oss en tjeneste
- •Hvis det var suspekte funn ble de tatt inn som ordinære klienter i habog fulgt opp
- •Alle med tilknytning til forsøkspersonene fikk tilbud om gratis kurs
- •Alle deltagere og pårørende ble invitert til oppsummerings kveld -med TT som gave
- •Alle andre tjenesteytere ble også invitert til oppsummering -uten gave

Design

Inter-tester reliabilitet

1. Pilotundersøkelse (B1): mellom to personale i bolig (N=37)
2. Buskerud (A1): mellom to vernepleiere (N=39)
  - Korrelation viser et gjennomsnitt på 0,93 som innebærer en forklart varians på 0,87
  - 13% støy
3. Buskerud: mellom personalet i bolig og personalet på arbeid (N=26)

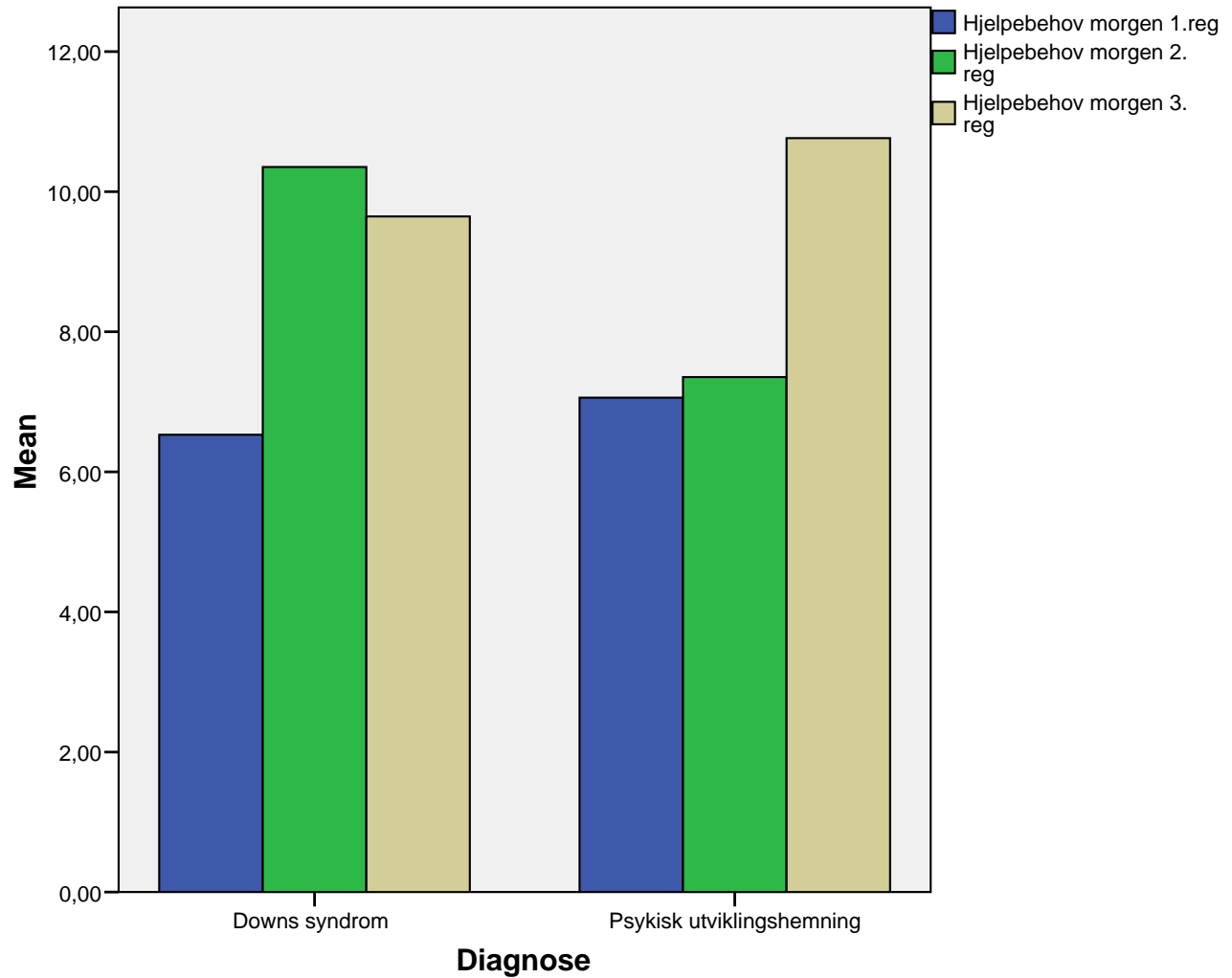

Test-retest reliabilitet

- Test-retest reliabilitet er gjennomført ved å sammenligne skåringer fra 3. måling og 4. måling i Buskerud
  - To uker til en måned
  - Begrenset til personalet i bolig (N=26)
- Total korrelasjon var 0,69

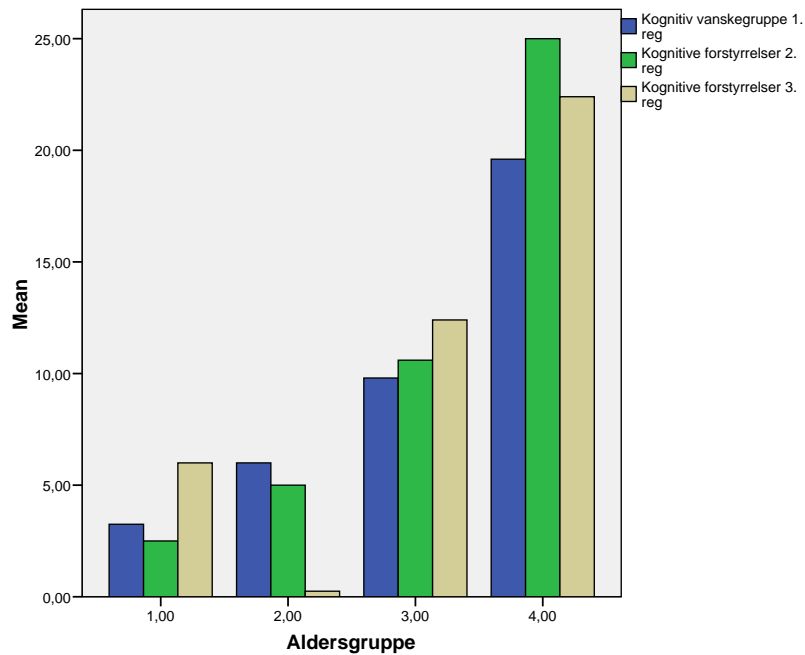

Utvikling over et år

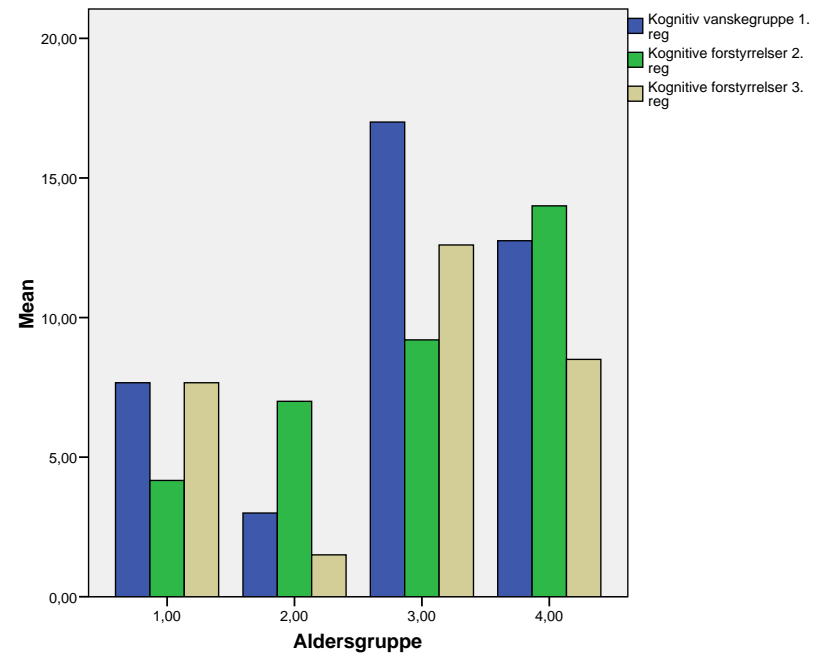

Utvikling kognisjon

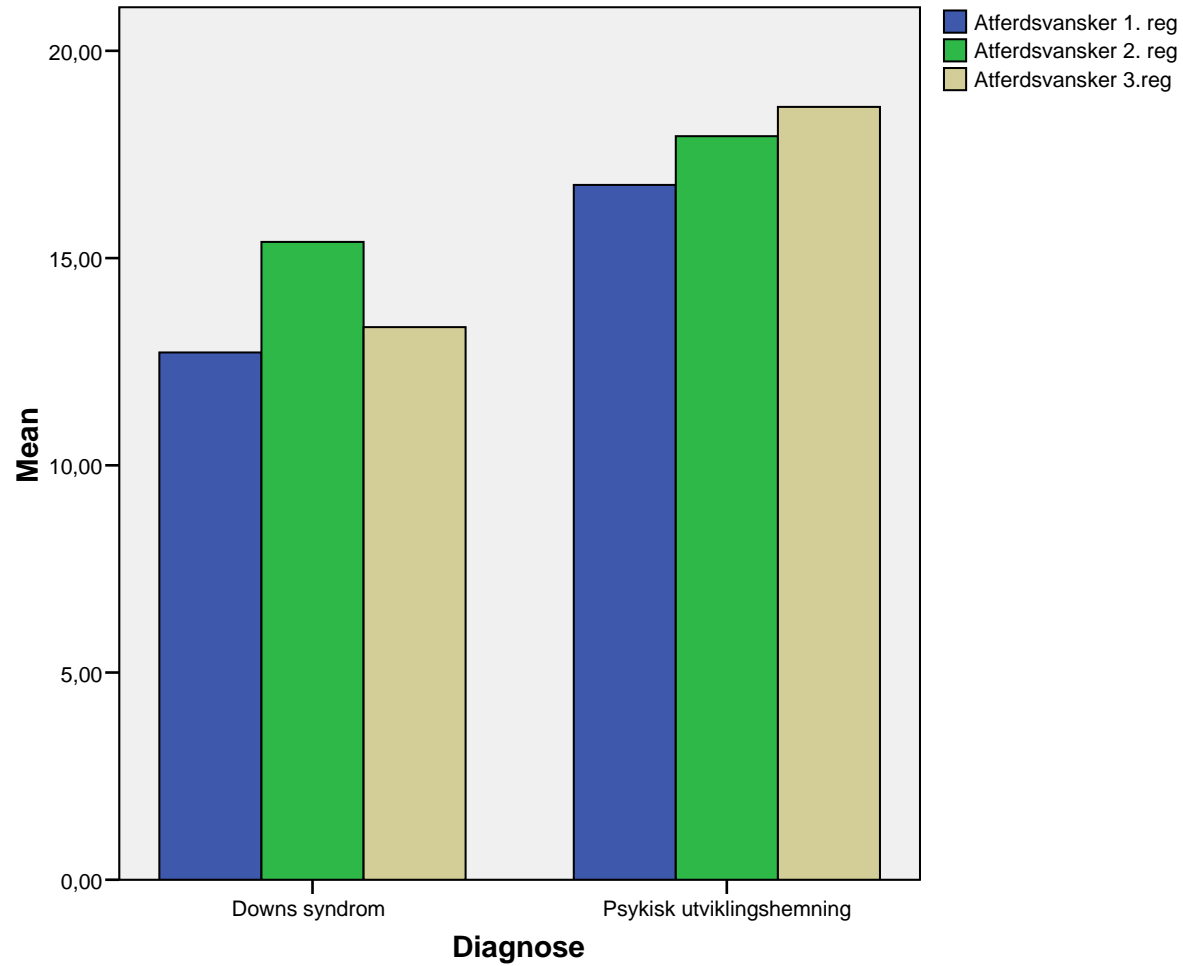
Downs syndrom

Utviklingshemning

Utvikling atferd

Resultater

- Lav inter-tester reliabilitet og test-retest reliabilitet
- Buskerud: inter-tester reliabilitet viser høy grad av korrelasjon
- Inter-item reliabilitet er også høy
- Personer med Downs syndrom viser en signifikant endring i kognisjon
- Personer med utviklingshemning viste høyere forekomst av endring i atferd
- Kartleggingsverktøyet Tidlige Tegn fanger opp flere medisinske og endringer i omgivelser og miljø enn nevromedisinsk undersøkelse
  - Høreapparat: 5 (3DS)
  - Briller: 13 (8 DS)

Finner vi like tendenser med to forskjellige instrumenter?

Person	Nevropsykologisk testing	Tidlig tegn
1	+ 0,9	- bistand
2	+ 0,33	- bistand
3	- 0,21	+ bistand
4	- 0,38	+ bistand
5	0,0	= bistand

Noen foreløpige konklusjoner

- Denne tilnærmingen og lave reliabilitets testresultater kan reflektere en mer generell utfordring I dette feltet:
- Forskjellig personale vurderer atferdsfenomener ulikt
- Vårt bidrag med denne studien viser at dette er et problem
- Dette betyr ikke nødvendigvis at kartleggingsverktøyet Tidlige Tegn ikke fungerer, men at det er et skreeningsverktøy og kan derfor brukes som det

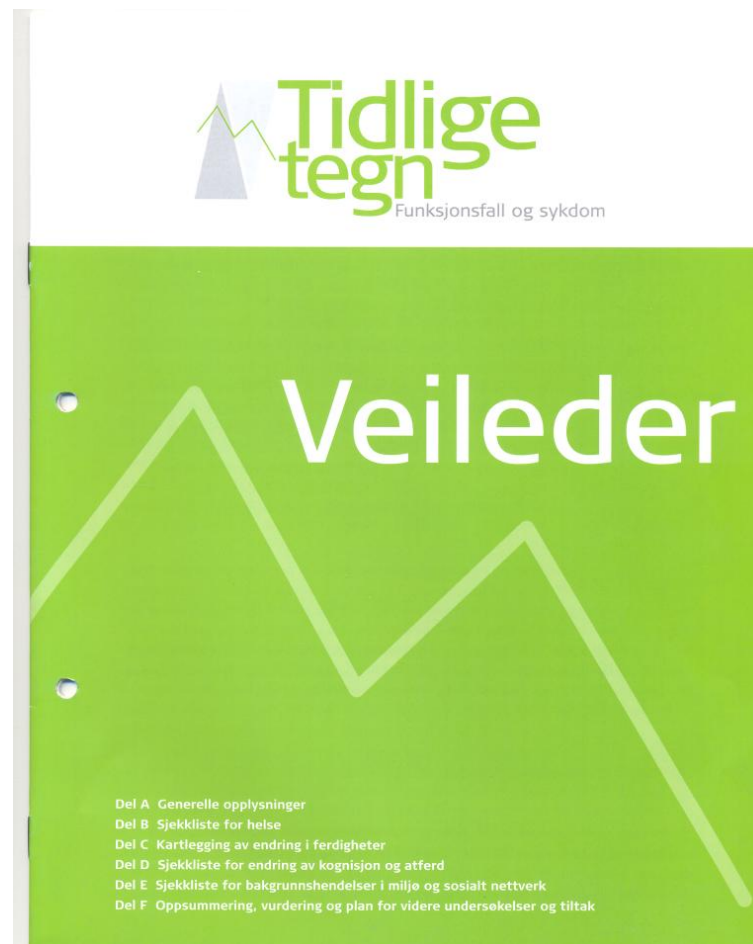
Noen foreløpige konklusjoner

- Vi tror at regelmessig bruk av kartleggingsverktøyet Tidlige Tegn kan medføre bedre helsetjenester fordi kartleggingsverktøyet fanger opp endringer
- Tidlig intervensjon kan medføre høyere grad av livskvalitet for personen med utviklingshemning
- Personalet i kommunene har behov for opplæring og veiledning

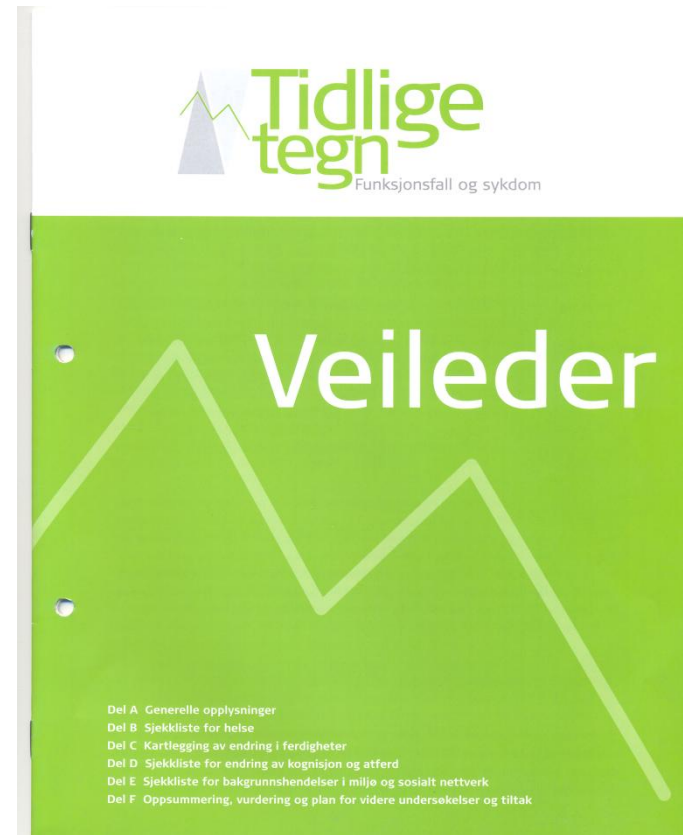
Endringer i instrumentet Tidlige Tegn

- Items
  - Språk
  - Forenkling
  - Fjerning
  - Tilføyelse
- Skåringer
- Lay-out og eksempler
- Veileder

Tidlige Tegn Funksjonsfall og Sykdom

(Ingebretsen & Larsen, 2008)

Master Læring i Komplekse Systemer - fordypning i atferdsanalyse

Utvikling, utprøving
og kvalitetssikring av
Kartleggingsverktøyet

Reliabilitetstesting

- Inter-tester reliabilitet
- Inter-item reliabilitet
- Test-retest reliabilitet

- Begrepsvaliditet
- Prediktiv validitet

ICD-10	DSM-IV	DC-LD	DM-ID	Tidlige Tegn
Normalbefolkningen og lett grad av utviklingshemning	Utviklingshemmede	Moderat til alvorlig grad av utviklingshemning	Alvorlig grad av utviklingshemning	Alle grader av utviklingshemning
		ICD-10 og DSM-IV (mild utvh)	DSM-IV-TR/Demens = ICD-10	
		B. ikke konsekvens av andre somatiske eller psykiatriske tilstander	Utelukke andre somatiske og psykiatriske symptomer	Del A Generelle opplysninger Del B Sjekkliste for helse hele Del E sjekkliste bakgrunnshend.
Endring fra tidligere prestasjonsnivå	Fall og forverring av tidligere funksjonsnivå	C. Endring i personens premorbide nivå	Endring fra tidligere prestasjonsnivå	Visuell fremstilling av data Del B, C og D i TT
I. Svekket hukommelse, spesielt for nyere data	Svekket hukommelse Vansker lære nytt materiale	D. Redusert hukommelse	I. Svekket hukommelse, spesielt for nyere data	Del D sjekkliste for endring av kognisjon og atferd
2. Svekket kognitiv fungering Manglende: tenkning bedømming planlegging organisering generell informasjonsbearbeiding	Multiple kognitive underskudd (og minst ett av følgende): Afasi: språklig fungering Apraksi; fall i ferdigheter Agnosi: gjenkjenne/identifisere Eksekutive funksjoner: abstrakt tenkning, planlegging, igangsetting, sekvensere, overvåke og stoppe kompleks atferd	E. Funksjonsnedgang svekkelse av annen kognitiv fungering vurdering og tenkning Dømmekraft Tenkning Verbalt, tid (skilledag/natt), lese og skrive ferdigheter, økonomi, ADL-ferdigheter og økt bistandsbehov	2. Svekket kognitiv fungering Manglende: bedømming planlegging organisering generell informasjonsbearbeiding	Del C kartlegging av ending i ferdigheter Del D sjekkliste for endring av kognisjon og atferd
II. Klar bevissthet		F. Klar bevissthet	II. Klar bevissthet	
III. Svekkelse av emosjonell kontroll, motivasjon eller sosial atferd Minst ett av følgende: a. Emosjonell labilitet b. Irritabilitet c. Apati d. Unyansert/grov atferd	Yrkesmessig og sosial fungering Forandring personlighet Emosjonell labilitet Apati Endring sosial atferd	G. Redusert emosjonell kontroll, motivasjon og endring i sosial atferd Labilitet, irritabilitet, apati, tap av målrettet atferd, tale redusert ordproduksjon, sosialt mindre interaksjon og svekket personlighetstrekk	III. Svekkelse av emosjonell kontroll, motivasjon og sosial atferd a. Emosjonell labilitet b. Irritabilitet c. Apati d. Unyansert/grov atferd	Del D sjekkliste for endring av kognisjon og atferd
IV. Varighet 6 mnd eller mer		A. minst 6 måneders varighet	Varighet 6 måneder eller mer	
Svekkelse intellektuell fungering: ADL-ferdigheter som Vasking Påkledning Personlig hygiene Toaletterutiner	Visuospatial fungering: Innsikt, vurderingsevne og atferd Motoriske forstyrrelser Emosjon	Støtter til diagnose: Start av epilepsianfall og frontallapps utløste tegn	Tidlige tegn: Hukommelsessvikt (ikke alltid) 1. Endring ADL-ferdigheter/rutiner 2. Epileptiske anfall 3. Endring kognitive funksjoner	Del B oppfatning av Helse Del C kartlegging av endring i ferdigheter Del D sjekkliste for endring av kognisjon og atferd

